

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

3. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія : навчально-методичний посібник / Найда Ю.М., Ткаченко Л.М. Під заг. ред. Даниленко Л.І. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 68 с.

УДК 366.636:316.614-053.5(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
КОНИК Х.І.
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА

Реалії сьогодення засвідчують загальне зниження рівня читацької активності, пріоритет аудіо-та аудіовізуальних засобів отримання інформації.

В реаліях сьогодення вченими Л. Артемовою, І. Бех, А. Богуш, А. Капською, Л. Коваль, В. Кузь, О. Кононко, Р. Прімою, О. Савченко та ін. досліджуються проблеми оновлення змісту освіти, створення належних умов для формування особистості дитини дошкільного віку, її розвитку й виховання.

Особлива увага науковців і практиків прикута до процесу соціалізації дитини у контексті негативного впливу ЗМІ на дошкільників.

В. Абраменкова, Л. Масол довели, що сучасна дитина-дошкільник більшість часу перебуває під впливом ЗМІ, що неухильно позначається на її індивідуальному розвитку і соціальному становленні. Це надає підстави визнати ЗМІ потужним фактором соціалізації сучасних дітей дошкільного віку.

Визначення соціалізації як педагогічної проблеми передбачає розуміння того, що педагогіка як наука про педагогічні процеси, покликана з'ясувати структуру соціалізації, її взаємозв'язок з вихованням та розвитком особистості, шляхи, засоби, організаційні форми залучення вихованців у соціальні стосунки, педагогічні умови оптимізації пізнання дитиною соціальної дійсності та досягнення необхідного рівня соціальної компетентності [1, с. 42].

Визначальним фактором соціалізації дітей дошкільного віку є дитяче співтовариство, або співтовариство однолітків..

Сьогодні в систему виховних інститутів активно входить такий фактор, як засоби масової інформації.

Засоби масової інформації традиційно поділяють на пресу, радіо, телебачення, комп'ютер, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, рекламу.

С. Семчук, аналізуючи результати досліджень зарубіжних учених наголошує, що дітей, які регулярно споживають продукцію засобів масової інформації, відрізняють такі їх характеристики: швидке та асоціативне мислення; поверхневність і стереотипність запитань та відповідей на запитання інших;

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

поверхневність інтересів; відсутність субординації та проблеми з комунікацією; примітивність почуттів і безцеремонність поведінки [2].

У життя дитини давно увійшли телевізор, комп'ютер, відео, гаджети. У багатьох сім'ях вони замінюють живе спілкування з близькими, казки, колискові.

Мультфільми здатні виконати ряд важливих функцій:

- діти переймають у персонажів манери поведінки, їхні вміння взаємодіяти з навколишнім світом, вчать доброти, щирості, поступливості й співпереживанню. Отже, мультфільми є помічниками у вихованні.

- діти поповнюють свій лексичний запас. Отже, розвивають мову.

- під час перегляду яскравих, неординарних картинок працює фантазія, нестандартне мислення. Отже, розвивають творчість, уява, пам'ять.

- за допомогою мультфільмів дитина може навчитися рахувати, читати, розмовляти іноземною мовою, вивчати геометричні фігури, кольори, отримувати енциклопедичні знання. Отже, мультфільми знайомлять з навколишнім світом.

Однак, поруч з позитивними моментами у сучасних мультфільмах існують недоліки, які негативно впливають на психіку дошкільників. Зокрема це:

- перенапруження зорової та нервової системи;
- формування безсистемних та фрагментарних знань;
- представлення у сюжетах викривлених уявлень про соціальну дійсність;
- зменшення активізації пізнавальних інтересів і діяльності;
- відсутність кола інтересів і соціальних контактів;
- відлучення від реальності, соціальна ізольованість;
- залежність від комп'ютерних ігор;
- ослаблення емоційних реакцій;
- загальмованість уваги, пам'яті;
- наслідування дітьми асоціальної поведінки віртуальних героїв;
- захоплення іграми з медіанасильством;
- порушення соматичного і психічного здоров'я;
- агресивні дії героїв, наявність у сюжетах ненормативної лексики, безкарність негативних вчинків героїв, відсутність чіткої межі між добром і злом [3].

Зазначимо, що надмірне захоплення дітей віртуальним світом витісняє з їхнього життя природні вікові інтереси, звужує коло соціальних контактів. Таким чином, безконтрольний інформаційний потік може глибоко проникати в психіку дитини і деформувати її свідомість.

Отже, соціалізація дітей відбувається через дію факторів, які активно впливають на їхній розвиток. На сьогодні засоби масової інформації є потужним фактором соціалізації дошкільників, а їх педагогічний вплив є визначальним.

Література:

1 Печенко І. П. Соціалізація дітей у сільських навчально-виховних комплексах «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» : дис... канд. пед. наук : 13. 00. 08. Київ, 2003. 234 с.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

2. Семчук С. І. Вплив телебачення та комп'ютерних технологій на формування свідомості дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*: зб. наук. праць. Черкаси. 2008. Вип. 119. С. 103–108

3. Федорченко Т. Є. Вплив засобів масової інформації на дітей старшого дошкільного віку : збірник наукових праць / за заг. ред.: Г. В. Беленької, В. І. Бондар, І. М. Шоробури. Хмельницький : Мельник А.А., 2020. С.390.

УДК 373.2.015.311:316.625(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
МАРГІТИЧ Н. Д.
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ

Модернізація системи дошкільної освіти потребують переорієнтації змісту навчання й виховання підростаючого покоління, зміщення акцентів на створення умов для повноцінного, всебічного розвитку особистості.

Вимоги сучасності, увага на розвиток дошкільників, впровадження нового Державного стандарту дошкільної освіти Базового компоненту актуалізує проблему формування в дітей дошкільного віку впевненості в собі як особистісного феномену. Провідним аспектом вдалої соціалізації дитини є впевненість у собі, що виявляється у ставленні дитини до дійсності, до самої себе, вміння розв'язувати життєві завдання.

Для того, щоб навчити дітей успішно діяти у світі, самовизначитися в ньому, необхідно сформуванню у них, починаючи з дошкільного віку, позитивну самооцінку, ціннісне ставлення до свого Я-образу, впевненість у собі.

Феномен впевненості в собі, особливості її формування в дітей дошкільного віку недостатньо вивчені. У психолого-педагогічній літературі відсутня єдина думка щодо природи та механізмів формування в дошкільника впевненості в собі. Тому реформи, які відбуваються в дошкільній освіті, вимагають уваги щодо змісту й форм навчання, організації та управління освітнім процесом у закладах дошкільної освіти, використання яких надзвичайно важливі для формування впевненості в собі в дітей дошкільного віку.

У нормативних документах, зокрема, законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти увага акцентується на нових підходах до виховання особистості дитини дошкільного віку, розкритті її індивідуальних задатків, розвитку процесу самопізнання, віри у власні можливості, впевненості у собі.

У Тлумачному словнику зміст поняття «впевненість у собі» подається як віра в щось, відчуття впевненості у власних силах та оточення; відчуття

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>